

Европейска
КОМИСИЯ

Вашите права на социална сигурност

В Гърция

Информацията, предоставена в настоящия наръчник, е подготвена и актуализирана в тясно сътрудничество с националните кореспонденти на Системата за взаимно информиране за социалната закрила (MISSOC). Повече информация за мрежата MISSOC е достъпна на адрес: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=bg&catId=815>

Настоящият наръчник предоставя общо описание на режима на социална сигурност в съответните държави. Допълнителна информация можете да получите от други публикации на Системата за взаимно информиране за социалната закрила (MISSOC), които са достъпни на горепосочената интернет страница. Също можете да се свържете с компетентните органи и институции, посочени в приложение към настоящия наръчник

Европейската комисия и всички лица, действащи от името на Комисията, не носят отговорност за ползването на информацията, която се съдържа в настоящата публикация.

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава I: Въведение, организация и финансиране	5
Въведение.....	5
Организация на социалната закрила.....	6
Финансиране.....	8
Глава II: Здравни грижи	9
Кога имате право на здравни грижи?	9
Какво е покритието?	9
Как се осъществява достъпът до здравни грижи?	10
Глава III: Парични обезщетения за болест	12
Кога имате право на парични обезщетения за болест?	12
Какво е покритието?	12
Как се осъществява достъпът до парични обезщетения за болест?.....	13
Глава IV: Обезщетения за майчинство и бащинство	14
Обезщетения за майчинство и бащинство.....	14
Какво е покритието?	14
Как се осъществява достъпът до обезщетения за майчинство и бащинство?	15
Глава V: Обезщетения за инвалидност.....	16
Кога имате право на обезщетения за инвалидност?	16
Какво е покритието?	17
Как се осъществява достъпът до обезщетения за инвалидност?	18
Глава VI: Пенсии и обезщетения за старост	20
Кога имате право на обезщетения за старост?	20
Какво е покритието?	21
Как се осъществява достъпът до обезщетения за старост?.....	22
Глава VII: Обезщетения за преживели лица	23
Кога имате право на обезщетения за преживели лица?	23
Какво е покритието?	24
Как се осъществява достъпът до обезщетения за преживели лица?.....	25
Глава VIII: Обезщетения при трудови злополуки и професионални болести.....	26
Кога имате право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?	26
Какво е покритието?	26
Как се осъществява достъпът до обезщетенията за трудови злополуки и професионални болести?	27
Глава IX: Семейни обезщетения	28
Кога имате право на семейни обезщетения?	28
Какво е покритието?	28
Как се осъществява достъпът до семейни обезщетения?	29
Глава X: Безработица	31
Кога имате право на обезщетения за безработица?.....	31
Какво е покритието?	31
Как се осъществява достъпът до обезщетения за безработица?	32
Глава XI: Минимални средства	33
Кога имате право на обезщетения във връзка с минимални средства?.....	33
Какво е покритието?	33
Как се осъществява достъпът до обезщетения за минимални средства?.....	33
Глава XII: Дългосрочни грижи.....	34
Кога имате право на дългосрочни грижи?.....	34
Какво е покритието?	34
Как се осъществява достъпът до дългосрочни грижи?	34

Приложение: Полезни адреси и интернет страници36

Глава I: Въведение, организация и финансиране

Въведение

Ако работите в Гърция, имате право на същите обезщетения за социална сигурност като гръцки работник (гражданин) и при същите условия. Членовете на вашето семейство, които живеят в Гърция, могат също да заявят обезщетения при същите условия като членовете на семейството на гръцки работник.

Няма единна законодателна рамка, която регулира всички осигурителни институции в Гърция, което означава, че обезщетенията за социална сигурност, условията за получаването им и изискуемите удостоверителни документи се различават между институциите. Независимо от това Институтът за социална сигурност — Общият осигурителен фонд на работниците и служителите, известен като *ИКА-ЕТАМ*, е най-голямата организация за социална сигурност на работници и служители в страната, която обхваща основната част от населението. Настоящият наръчник се фокусира върху социалната закрила, която той предоставя.

ИКА-ЕТАМ осигурява работници в публичния и частния сектор, които са заети по договори, подчинени на частното право, при условие, че не са включени в друга схема за общо осигуряване. *ИКА-ЕТАМ* покрива парични обезщетения за болест, майчинство и пенсиониране. Обезщетенията за безработица и семейните обезщетения се администрат от Службата по трудова заетост (*ОАЕД*): *ИКА-ЕТАМ* събира осигурителните вноски, плащани за *ОАЕД*, за нейна сметка.

Ако вашата професия е покрита от друга осигурителна институция, трябва да се свържете с тази организация за информация. Данни за контакт на основните осигурителни и пенсионни институции са представени в частта с полезни адреси интернет страници. В останалите случаи местният офис на *ИКА-ЕТАМ* ще може да ви осведоми в коя схема за осигуряване сте включени.

Регистриране в *ИКА-ЕТАМ*

Когато за първи път започнете работа на длъжност, която е покрита от схема на *ИКА-ЕТАМ*, трябва да се регистрирате в местния офис на *ИКА-ЕТАМ* на мястото, където живеете (и след това трябва да ги уведомявате за всяка промяна в личната ви информация). След това представяте на вашия работодател копие от удостоверението за регистрация. С това удостоверение се доказва вашият статут на осигурено лице и ви се дава осигурителен номер.

Вашите осигурителни данни се отбелязват в редовните аналитични декларации (*APD*), които работодателите са задължени да попълват и изпращат на *ИКА-ЕТАМ* на определени дати. Вашата индивидуална партида за социално осигуряване отразява осигурителната ви история (отработени дни и други осигурителни данни) и се съхранява в електронен формат. След като *APD* бъдат обработени, индивидуалните партиди за социално осигуряване се актуализират; всеки шест месеца работодателят получава ново извлечение, което той/тя е задължен/а да препрати на работника или служителя. След като компютърните файлове на *ИКА-ЕТАМ* бъдат изцяло актуализирани, извлеченията ще се изпращат директно на домашните адреси на всяко осигурено лице.

Ако сте самостоятелно заето лице, трябва да се регистрирате в съответната трудова институция или камара (т.е. Асоциацията на адвокатските колегии в Атина, Техническата камара и др.) и в Органа за държавните приходи (*Δημόσια*

Οικονομική Υπηρεσία, Δ.Ο.Υ.), когато това е необходимо, а след това да се регистрирате в съответната институция за социална сигурност.

Вноски за социална сигурност

Правилата, уреждащи осигурителните рискове и съответните обезщетения за лицата, обхванати от *ΙΚΑ-ΕΤΑΜ*, като се прилагат различни разпоредби в зависимост от това кога сте се включили в схемата. Системата, която е приета през 1992 г. и все още е в сила, разделя работната сила на две категории: включените в схема за социална сигурност преди 31 декември 1992 г. и регистрираните за социално осигуряване след 1 януари 1993 г. Условието за осигурително покритие и право на обезщетение се различават за тези две категории работници, а размерът на различните обезщетения също варира. От 2011 г., има хармонизирани условия за пенсиониране за всички (заети лица на трудов договор или самонаети такива).

Вноските за социална сигурност се плащат от работника или служителя и от работодателя за рисковете, свързани с възрастта, инвалидност, смърт, трудова злополука и болести, свързани с работата, заболявания, майчинство и безработица. Размерът на вноската на работника или служителя е процент от brutната заплата, който се удържа от работодателя за сметка на пакетното възнаграждение на лицето непосредствено или най-много два месеца след съответния период. Размерът на вноската на работодателя, който също е процент от brutното възнаграждение на служителя, се плаща от работодателя и се добавя към ведомостта за заплата. И двете вноски се изплащат на *ΙΚΑ-ΕΤΑΜ* от работодателя в рамките на предписан срок. Вноски за здравно осигуряване се плащат от всички социално осигурителни фондове на ΕΟΡΥΥ.

Жалби

Ако не сте съгласни с решение, взето от офиса на *ΙΚΑ-ΕΤΑΜ*, където сте регистрирани, можете да подадете оплакване в неговия местен административен съвет (ΤΔΕ) в срок от 30 дни от датата на уведомлението относно решението. За решения, свързани с пенсия, разполагате с до три месеца след уведомлението относно решението. Ако не сте удовлетворени от решението на административния съвет, можете да обжалвате пред компетентния административен съд в срок от 60 от датата на уведомлението относно решението.

Организация на социалната закрила

Повечето институции за социална сигурност са под шапката и надзора на Министерството на труда, социалната сигурност и социално подпомагане. Публичните органи вземат мерки срещу възможни измами, за да опазят общия интерес и се грижат за правилното прилагане на законодателството и разпоредбите на организациите за социална сигурност (осигурителните фондове). Всички горепосочени институции за социална сигурност се управляват от административни съвети, в които участват представители на осигурените лица, пенсионерите, работодателите и държавата.

Главната осигурителна институция е Институтът за социална сигурност (*ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών*), където са включени голямото мнозинство заети работници на заплата и други категории служители.

Фермерите са членове на осигурителната схема за работници и служители в сферата на селското стопанство (*ΟΓΑ*, Организацията за осигуряване в селското стопанство, *Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων*).

Фондът за самостоятелно заетите лица е Организацията за социална сигурност за самостоятелно заети лица (*ΟΑΕΕ*, *Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών*) за занаятчии, бизнесмени, собственици на хотели, шофьори и туристически агенти. Осигурителният фонд за представители на свободни професии (*ΕΤΑΑ*, *Ενιαίο Ταμείο Ανεξαρτήτων Απασχολουμένων*), покрива специалисти в медицинския сектор, адвокати и инженери.

Хората, заети в средствата за масова комуникация (т.е. хора, занимаващи се с разпространение на преса, фото репортери, редактори, журналисти и други лица, заети в средствата за масова комуникация) се осигуряват към Осигурителния фонд за средства за масова комуникация (*ΕΤΑΡ-ΜΜΕ*, *Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης*).

Моряците се осигуряват чрез Осигурителния фонд на моряците (*ΝΑΤ*, *Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο*).

Държавните служители се осигуряват чрез Общата счетоводна служба (*GLK*, *Γενικό Λογιστήριο του Κράτους*), която действа под егидата на Министерството на финансите. От януари, 2011г. лицата, които влизат в публичния сектор се осигуряват от ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Има още сектори и клонове за Допълнително осигуряване (допълнителна пенсия и еднократна помощ), които действат или в рамките на осигурителни фондове, които осигуряват основно осигуряване или като независими фондове.

Още повече, има 2ри стълб допълнителна пенсионна система, на доброволни начала, които включват девет професионални осигурителни фонда.

Всяка осигурителна институция е предмет на различни закони. В някои случаи обезщетенията, условията за отпускане на тези обезщетения и съответните формалности се различават при отделните институции. Подобни различия са ограничени значително след реформаторските закони 2084/1992, 3655/2008, 3863/2010 и 3918/2011, които въвеждат разпоредби с цел хармонизиране на условията за всички лица. Тези закони се разглеждат като резултат на продължителен социален диалог относно системата за социална закрила в страната между служителите на държавата, политическите среди и социалните партньори. Общата цел на горепосочените закони е да се въведе реформа, която, съсредоточавайки се върху запазване на публичния, универсален, задължителен и преразпределящ характер на социалната сигурност и защита, ще гарантира социалната справедливост на системата и нейната дългосрочна устойчивост. За да се осигури бъдещото (от 2019 г. нататък) финансиране на пенсионните клонове на органите за социална сигурност и в контекста на солидарността между поколенията е учреден Осигурителният фонд за солидарност между поколенията (*Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών - ΑΚΑΓΕ*), като в него се внасят ресурси от 1 януари 2009 г.

ΟΑΕΔ (Службата по трудова заетост) е специализирана институция, отговаряща за риска от безработица; тя отговаря също за семейни обезщетения. Независимо от това ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ΟΑΕΕ и ΕΤΑΡ-ΜΜΕ събират осигурителните вноски за *ΟΑΕΔ срещу риск от безработица на осигурените чрез тях лица*.

Накрая, ЕОРУУ (Националната организация за предоставяне на здравни услуги) е организацията, която осигурява обезщетения при болест в натура и работи от 1ви януари, 2012 г., под шапката на Министерството на здравеопазването и Министерството на труда, социалната сигурност и социално подпомагане. За обезщетенията при болест в брой, осигурените лица има покритие от техните фондове за основно осигуряване.

Финансиране

Системата за социална сигурност се основава на принципа на тристранното финансиране (служител, работодател и държава), с годишни държавни субсидии за институциите за социална сигурност. Гръцката конституция от 1975 г., преработена през 2001 г., постановява принципа на социалната държава чрез разпоредби, гарантиращи значителна степен на социална закрила. По-конкретно член 22, параграф 5 относно социалната сигурност определя задължението на държавата да осигурява социална сигурност за работниците (на трудов договор и самостоятелно заети). Системата за социална сигурност функционира посредством организации за социална сигурност със самостоятелно управление и обхваща работещото население в цялата страна. Тя се разделя на три стълба:

- система от задължително основно и допълнително/спомагателно осигуряване:
 - предоставено посредством осигурителни фондове;
 - обичайно основана на финансиране от текущи доходи (разходопокривна система);
- професионални системи за допълнително осигуряване по избор:
 - капиталова схема, предоставена посредством осигурителни фондове;
- частни застрахователни договори по избор:
 - капиталови схеми, предоставени посредством многобройни частни застрахователни дружества.

Глава II: Здравни грижи

Кога имате право на здравни грижи?

ЕОПΥΥ предоставя обезщетения в натура на следните категории лица:

- работници и служители, присъединени към ИКА-ЕТАМ, държавни, общински служители, фермери, самонаети лица, моряци и служители в компании за публични ресурси;
- пенсионери от горните категории, т.е. всички, които получават пенсия за инвалидност, за старост или за преживяло лице;
- пенсионери на специални фондове, които са плащали здравноосигурителни вноски на ИКА-ЕТАМ през целия си трудов живот;
- лица на издръжката на осигурени лица и пенсионери, които сами по себе си нямат пряко право да получават обезщетения за социална сигурност;
- безработни лица, получаващи обезщетения за безработица, както и специални категории безработни лица, към които се прилагат специални разпоредби.

Лицата на издръжка включват:

- съпруга/съпругата на осигуреното лице, ако са икономически неактивни;
- низходящи роднини, независимо от техните законови отношения:
 - до достигане на 18-годишна възраст; или
 - ако са безработни, до достигане на 24-годишна възраст; или
 - ако са студенти, 2 години след завършване на тяхното образование или до достигане на 26-годишна възраст, което от двете събития се състои първо;
- родители (при определени условия);
- сираци, които са загубили двама родители, внуци, братя и сестри;
- разведен съпруг (при определени условия).

Освен това има известни условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да е налице право на обезщетения в натура. Трябва да сте работили най-малко 50 дни през календарната година преди настъпване на болестта или през последните 15 месеца, които го предхождат, като в този случай дните, отработени през последните три месеца на този период, не се вземат предвид. Един работен ден съответства на един осигурителен ден, а платеният годишен отпуск се отчита като работни дни. При определяне на правото на обезщетения за болест в натура се вземат предвид периодите за парични обезщетения за болест или безработица. Осигурителните периоди, завършени в друга държава-членка на ЕС, могат да се отчитат като осигурителни периоди в Гърция, дори ако за това не са налице законови разпоредби; свържете се с вашия местен офис на ИКА-ЕТАМ за информацията относно изискваните формалности.

Какво е покритието?

Системата за здравно осигуряване предоставя следните обезщетения в натура:

- здравни грижи;
- лабораторни/клинични тестове;

- зъболекарски услуги;
- фармацевтични продукти;
- болнични грижи;
- допълнителни грижи (терапевтични помощни средства, ортопедични апарати, очила, слухови апарати, протези и др.);
- спа процедури и лечение;
- помощ за аеротерапия.

При условие че удовлетворявате специалните условия, обезщетения в натура се отпускат за целия срок на действие на вашето право на такива обезщетения. Срокът на действие на вашето право се вписва в здравната ви книжка. Ако определено заболяване продължи по-дълго от отбелязания период, ще продължите да получавате обезщетението, докато се възстановите (продължение на лечението). Вашият дял от разходите за здравни грижи се определя по приложимите правила на *ЕОРУУ*, но при никакви обстоятелства не може да превишава 25 процента (например за лекарства или протези). Осигуреното лице има право на болнично лечение в държавна болница или в регистрирана клиника, определена от осигурителния институт. Болнично лечение в болница, с която не е сключен договор, не се допуска. За допълнителна информация относно различните обезщетения в натура и дела на потребителя от разходите, се свържете с [служба на ЕОРУУ](#).

Как се осъществява достъпът до здравни грижи?

Здравни грижи могат да бъдат получени чрез държавни болници и регистрирани частни клиники. В градските зони осигурените лица избират семеен лекар от списък. В селските райони няма свободен избор; осигурените лица се обръщат към местния лекар на Института за социална сигурност. Те могат да посещават специалисти в регионална институция на *ЕОРУУ* в определен час, в съответствие със списък на чакащите. При спешни случаи те могат да ползват също частен специалист. В тези случаи разходите се покриват от лицето, осигурено от *ЕОРУУ*.

Системата на здравеопазване не изисква заплащане на такси към момента на предоставяне на услугите. Специалистите в частния сектор изискват авансово плащане на такси от осигуреното лице. Има възможност за възстановяване на разходите от другите институти за социална сигурност, освен от *ЕОРУУ*, по ставка, определена от правителството (държавна такса).

Вашата лична здравна книжка удостоверява самоличността ви като лицето, пряко осигурено за парични обезщетения за болест и такива в натура. За членовете на семейството на осигуреното лице се издава семейна здравна книжка. За да получите лична здравна книжка, трябва да сте натрупали най-малко 50 осигурителни дни през предходната календарна година или през последните 15 месеца; във втория случай последните три месеца на периода не се вземат предвид. Лична здравна книжка се издава на лицата, които са пряко осигурени, т.е. работници и пенсионери поради старост или поради инвалидност, и на лица, регистрирани към други осигурителни институции, покрити от *ЕОРУУ* по отношение на обезщетения за болест в натура (например пенсионери на *ОАЕЕ*).

Семейна здравна книжка се издава на осигуреното лице за членовете на неговото или нейното семейство, при условие че те не работят (и следователно нямат преки права). Семейна здравна книжка се издава също на вдовицата и децата на

починало осигурено лице и на пенсионери към други фондове, които са покрити от ЕОРУУ по отношение на здравно осигуряване. Всеки септември, ИКЕ-ЕТАМ издава стикери за всички лица, които отговарят на условията за продължено осигуряване; тези стикери се разпращат през октомври и трябва да бъдат прикрепени към здравната книжка. Същият процес се повтаря през декември за лицата, които са изпълнили условията в периода между месеците септември и декември. За да заверите личната си здравна книжка, трябва да посетите Вашият офис на организацията за социална сигурност (ИКЕ-ЕТАМ), който действа в рамките на ЕОРУУ.

Глава III: Парични обезщетения за болест

Кога имате право на парични обезщетения за болест?

Парични обезщетения за болест се изплащат само на осигурени служители, които поради физическо или умствено заболяване не са в състояние да работят и отсъстват от работното място повече от три дни. С осигурителната история периодът, у през който може да се изплаща обезщетение, се увеличава, но лицето трябва да е осигурявано за най-малко:

- 120 дни през предходната календарна година (100 за заетите в строителството) или първите 12 месеца от 15-месечния период, предхождащ заболяването (продължителност на обезщетението: 182 дни за едно или повече заболявания в рамките на една година);
- 300 дни под условие за осигурителни вноски през двете години, или 27 от 30 месеца, предхождащи заболяването (продължителност на обезщетението: 360 дни за същото заболяване в рамките на една година);
- 1 500 дни осигуряване, от които 600 през последните пет години, предхождащи неработоспособността, причинена от същото заболяване (продължителност на обезщетението: 720 дни);
- 4 500 дни осигуряване преди уведомлението относно заболяването.

В зависимост от възрастта и осигурителното досие на пациента, в случай че изискването за 1 500 дни или 4 500 дни не е изпълнено, може да бъде изплатено обезщетение за 720 дни.

Всеки ваш работен ден е осигурителен ден, както и дните годишен платен отпуск. Дните, в които се получава обезщетение за безработица, не се вземат предвид при плащане на парични обезщетения за болест; все пак могат да бъдат взети предвид до 25 дни на получаване на обезщетение за безработица. Осигурителните периоди, завършени в друга държава-членка на ЕС, могат да се отчитат като осигурителни периоди в Гърция, дори ако за това не са налице законови разпоредби; свържете се с вашия местната служба на ИКА-ЕТАМ за информацията относно съответните формалности.

Какво е покритието?

Размер на обезщетенията

Паричните обезщетения за болест се изчисляват въз основа на вашата осигурителна категория, която зависи от усредненото ви възнаграждение за последните 30 дни, отработени през предходната календарна година.

Основната ставка е 50 процента от референтното възнаграждение за вашата категория. Тя се увеличава с 10 процента за всяко лице на издръжка във вашето семейство, но общият размер не може да надхвърля 70 процента от референтната ставка, или референтната ставка за осигурени лица в категория 8. За тези, които се ползват от болнични грижи, обезщетението се намалява с две трети, ако нямат лица на издръжка. За първите 15 дни общият таван за обезщетение за болест плюс добавка за деца на издръжка (максимум четири) е 15,99 € на ден. След 15

дни общият таван за обезщетения плюс добавка за деца на издръжка (максимум четири) е 29,39 € на ден.

Срок на обезщетенията

Обезщетението за болест се изплаща от четвъртия ден след настъпване на заболяването или след като то е било удостоверено от компетентния орган на ИКА-ЕТАМ. Ако през същата календарна година отново се установи, че осигуреното лице не е в състояние да работи поради същото или друго заболяване, обезщетението се изплаща от първия ден. Ако осигуреното лице плаща осигурителни вноски на доброволни начала или е самостоятелно осигурено лице (т.е. строителни работници), обезщетението се изплаща от единадесетия ден след настъпване на заболяването. Обезщетение за болест се изплаща за седем дни в седмицата до:

- 182 дни през същата календарна година за същото или друго заболяване;
- 360 дни за същото заболяване, при условие че имате най-малко 300 осигурителни дни през предходните две години или последните 30 месеца, като във втория случай последните три месеца не се вземат предвид;
- 720 дни, при условие че имате най-малко 1 500 осигурителни дни, 600 от тях през последните пет години, или 4 500 дни преди настъпване на заболяването, или между 300 и 4 200 дни, в зависимост от възрастта ви.

Как се осъществява достъпът до парични обезщетения за болест?

За да заявите обезщетение за болест, трябва да представите следните документи:

- извлечение от вашата индивидуална партида за социално осигуряване;
- вашата здравна книжка (лична и семейна);
- служебна бележка от вашия работодател, посочваща времето, през което сте отсъствали от работа;
- удостоверение от вашия лекар към ИКА-ЕТАМ, че сте неработоспособен.

Глава IV: Обезщетения за майчинство и бащинство

Обезщетения за майчинство и бащинство

За да е налице право на обезщетение за майчинство, е необходимо да са натрупани най-малко 200 осигурителни дни през двете години, предхождащи раждането на детето, и ефективно да е спряна работа.

Всеки ваш работен ден е осигурителен ден, както и дните годишен платен отпуск. Периодите, за които сте заявили обезщетение за безработица, не се вземат предвид при плащане на парични обезщетения за болест, макар че могат да бъдат взети предвид до 25 дни на получаване на обезщетение за болест. Осигурителните периоди, завършени в друга държава-членка на ЕС, могат да се отчитат като осигурителни периоди в Гърция, дори ако за това не са налице законови разпоредби. Свържете се с местната служба на ИКА-ЕТАМ за информация относно изискваните формалности в такава ситуация.

Какво е покритието?

Обезщетенията за майчинство, които се предоставят за раждане на дете, са следните:

- обезщетение при раждане на дете за разходи по акуширане, в болници/клиники, които нямат сключен договор (обезщетение в натура) с ЕОРУУ;
- обезщетение за майчинство (по време на бременността и след раждането) (обезщетения в брой) от ИКА-ЕТАМ;
- специална помощ за компенсация от ЕОРУУ само за хоспитализация в частни клиники, които не са регистрирани в ЕОРУУ;
- специален отпуск по майчинство.

Обезщетение при раждане на дете

Правоимащите лица (жени, които са осигурени служители и пенсионери и съпругите на осигурени служители и пенсионери) получават обезщетение при раждане на дете за разходи по акуширане в случай на болнично лечение в клиника, която няма договор с ЕОРУУ. Това обезщетение е еднократна сума, равняваща се на 900 евро, и е в зависимост от натрупване на 50 осигурителни дни през предходната календарна година или последните петнадесет месеца, като последните три месеца не се вземат предвид.

Обезщетение за майчинство

Това обезщетение се изплаща когато сте прекъснали работа, за 56 дни преди очакваната дата на раждане и 63 дни след раждането на детето. Размерът на вашето обезщетение за майчинство (по време на бременността и след раждането) се равнява на размера на вашето възнаграждение.

Специална помощ за компенсация

Служителки, които са бременни, наскоро са родили или кърмят, и които на своето работно място са изложени на фактори, които са опасни за здравето им или за здравето на детето, имат право на специална помощ за компенсация, когато тяхното преместване на друга длъжност е едновременно технически и обективно невъзможно. За да получи тази помощ, осигуреното лице трябва да е натрупало 200 осигурителни дни през двете години, предхождащи датата, на която прекъсва работа. Размерът на тази помощ е същият като този на обезщетението за болест, без тавана (референтна ставка за категория 8), и се изплаща от работодателя и институцията за социална сигурност.

Специален отпуск по майчинство

Този отпуск следва отпуската по майчинство или периода, през който служителката работи на съкратен работен ден, и може да бъде до 6 месеца. През отпуската ОАЕД осигурява на служителката месечен размер, равняващ се на минималната работна заплата, както и дял от добавката за отпуск.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за майчинство и бащинство?

Формуляри се предоставят в местния офис на *ИКА-ЕТАМ*. За да заявите обезщетение при раждане на дете, трябва да представите своята или семейната здравна книжка заедно с акта за раждане на детето.

Документите, които се изискват за плащане на обезщетение за майчинство, са следните:

- извлечение от вашата индивидуална партида за социално осигуряване;
- вашата лична здравна книжка;
- семейната здравна книжка (за изчисляване на увеличението за лица на издръжка в семейството);
- удостоверение от акушер/гинеколог на *ИКА-ЕТАМ*, посочващо очакваната дата на раждане;
- декларация от работодателя, удостоверяваща, че сте спрели работа;
- актът за раждане на детето (за изплащане на помощта след раждане).

През първата работна година работодателят продължава да изплаща на жената заплата за 15 дни през нейния отпуск по майчинство, при условие че е изработила най-малко десет работни дни; ако жената е завършила първата работна година, работодателят може да продължи да ѝ плаща заплата за един месец през отпуската по майчинство. Работодателят може да приспадне всички суми, които жената получава от своя осигурителен фонд за същия период.

Бенефициерите на специалната помощ за компенсация получават плащания от Службата по трудова заетост (*ОАЕД*). През този период осигурителните вноски за пенсии за старост, болест и допълнително осигуряване се начисляват от *ОАЕД*.

Глава V: Обезщетения за инвалидност

Кога имате право на обезщетения за инвалидност?

Помощи

Министерството на здравеопазването създаде 10 програми за финансова помощ, обхващащи следните категории инвалидност:

- Слепота;
- Глухота;
- Тежко умствено увреждане;
- Таласемия;
- Хемофилия — СПИН;
- Сериозни увреждания;
- Церебрална парализа;
- Парализа на долните крайници — парализа на четирите крайници — ампутация;
- Лица, страдащи от болест на Хансен;
- Помощ за транспорт.

Тези помощи се предоставят чрез механизми за социална помощ и са предназначени за лицата със степен на инвалидност. Те представляват помощи, независещи от вноски, финансирани чрез общински ресурси, и се предоставят без значение от критериите за доход. Изискванията за бенефициерите варират при всяка програма и включват главно критерии за социално-осигурителен статус и за предоставяне на всякакви други обезщетения за инвалидност.

Пенсия за инвалидност

Пенсия за инвалидност при нетрудова болест

За да има право на пенсия за инвалидност, лицето трябва:

- да има установена от Центъра за удостоверяване на неработоспособност (КЕРА) инвалидност от 50 или повече процента;
- да има изискваната продължителност на осигурителното покритие.

Осигурителните периоди, завършени в друга държава-членка на ЕС, се вземат предвид като периоди, завършени в Гърция, и трябва да бъдат съобщени във всяко заявление за пенсия.

Лицата имат право на пенсия за инвалидност, когато отговарят на горните общи условия и в рамките на схемата на ІКА-ЕТАМ са натрупали най-малко:

- 4500 осигурителни дни; или
- 1500 осигурителни дни, включително най-малко 600 дни през петте години, предхождащи настъпването на инвалидността; или
- 300 осигурителни дни, ако лицето е на възраст под 21 години (този брой се увеличава прогресивно до 4200 със стъпка от 120 дни годишно след двадесет

и първата година — тези 300 дни трябва да са придобити през петте години, предхождащи годината на настъпване на инвалидността).

Пенсия за инвалидност поради трудова злополука

За да имате право на пенсия за инвалидност, независимо кога сте се регистрирали за социално осигуряване, трябва да имате трайни увреждания, определени на най-малко 50 % инвалидност, и да сте завършили най-малко един работен ден след регистрирането ви в *ИКА-ЕТАМ*.

Пенсия за инвалидност, която не се дължи на трудова злополука

За да имате право на пенсия за инвалидност, трябва да отговаряте на общите условия, описани по-горе, и за периода на регистрация към *ИКА-ЕТАМ* да сте натрупали най-малко половината от броя осигурителни дни, който се изисква за пенсия за инвалидност за обикновена болест (в зависимост от годината, в която сте регистрирани).

Пенсия за инвалидност поради професионална болест

За да имате право на пенсия за инвалидност, независимо кога сте се регистрирали за социално осигуряване, трябва да отговаряте на общите условия, описани по-горе, и вече да сте завършили минималния осигурителен период, изискван от правилата на *ИКА-ЕТАМ* за здравно осигуряване, приложими за вашата професионална болест.

Какво е покритието?

Помощи

Министерството на здравеопазването изплаща следните помощи за инвалидност на всеки два месеца:

- Слепота: 362 € или 697 € (варира според подкатегорията)
- Глухота: 362 €
- Тежко умствено увреждане 527 €
- Таласемия: 362 €
- Хемофилия — СПИН: 697 €
- Сериозни увреждания: 313 €
- Церебрална парализа: 697 €
- Парализа на долните крайници — парализа на четирите крайници — ампутация (осигурени и неосигурени лица): 771 €
- Лица, страдащи от болест на Hansen: 362 € или 697 € (варира според подкатегорията)
- Помощ за транспорт: 165 €

Пенсия за инвалидност

Напълно незрящи лица и осигурени лица, страдащи от определени болести, които са натрупали 4 050 дни на осигуряване, получават пенсия, съответстваща на 10 500 работни дни независимо от възрастта им.

Размерът на пенсията за инвалидност зависи от степента на инвалидност, причината за инвалидността и размера на възнаграждението през петте години, предхождащи подаването на заявление за пенсия. Осигуреното лице има право на:

- пълна пенсия, ако неговата/нейната степен на инвалидност е над 80 процента;
- 75 процента от пълната пенсия, ако неговата/нейната степен на инвалидност е между 67 и 79,9 процента, освен когато той или тя има 6 000 осигурителни дни или инвалидността се дължи на умствено заболяване, като в тези случаи той или тя има право на пълна пенсия;
- 50 процента от пълната пенсия, ако неговата/нейната степен на инвалидност е между 50 и 66,9 процента, освен когато той или тя има 6 000 осигурителни дни или инвалидността се дължи на умствено заболяване, като в тези случаи той или тя има право на 75 процента от пълната пенсия.

При определени условия пенсиите за инвалидност стават постоянни, което означава, че повече не е необходимо лицето да бъде прегледано от Центровете за удостоверяване на неработоспособност (КЕРА); за повече информация се свържете с местния офис на *ИКА-ЕТАМ*.

Натрупването на това обезщетение с други пенсии или декларирани доходи е възможно до максимална сума на всички пенсии в размер на 3 680 € на месец.

В случай на пълна инвалидност се изплаща добавка към пенсията за грижи, предоставяни от трета страна. Добавката не може да надхвърля 660,80 € на месец.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за инвалидност?

Помощи

За повече информация относно всяка програма, както и изискваните документи, можете да се свържете със съответната общинска социална служба, която е отговорна за изпълнението на горепосочените програми за финансова помощ.

Пенсия за инвалидност

Документите, които трябва да се представят при заявяване на пенсия за инвалидност, са следните:

- формуляр-заявление, предоставен от *ИКА-ЕТАМ*;
- пълно осигурително досие на осигуреното лице (извлечение от индивидуална партида за социално осигуряване, осигурителна карта и карта на осигурителя, осигурителни книжки и др.);
- декларация от вашия работодател, показваща вашия трудов стаж (колко дълго сте били заети и кога сте прекъсвали и възобновявали работа);
- копие на личната карта;
- копие на удостоверение за доходи от данъчен орган;
- удостоверителни документи, свидетелстващи за вашето семейно положение (свидетелство за брак, акт за раждане на деца);

-
- удостоверителни документи за деца, които са студенти или са неработоспособни;
 - всички медицински данни, обосноваващи заявлението за пенсия за инвалидност.

Глава VI: Пенсии и обезщетения за старост

Кога имате право на обезщетения за старост?

За да имате право на пенсия за старост, трябва да сте достигнали определена възраст и да сте натрупали определен брой осигурителни дни. Основните условия за право на пенсия за старост са:

- Пълна пенсия: поне 4500 осигурителни дни на възраст 65 за мъжете (възрастова граница от 60 за жените, валидна до 31ви декември, 2010, се увеличава с една година, всяка година до достигане на 65 г., през 2015 г.).
- Намалена пенсия: поне 4500 осигурителни дни на възраст 60 за мъжете, когато лицето е набрало 100 осигурителни дни на година през петте години, предхождащи молбата за пенсиониране (възрастова граница за жените 55 г., валидна до 31ви декември, 2010 г., се увеличава с една година, всяка година до достигане на 60 г., през 2015 г.).
- Пенсиониране поради тежка и нездравословна професия: на възраст 60г. за мъжете, при поне 4500 осигурителни дни, включително 3600, при тежка и нездравословна професия и 1000 в 13те години, предхождащи молбата за пенсиониране или искането за изплащане на пенсия (възрастова граница за жените 55г., валидна до 31ви декември, 2010, се увеличава с една година, всяка година до достигане на 60 г., през 2015г.).
- Пълна пенсия при пълен осигурителен профил: 10 500 осигурителни дни на възраст 58 за мъжете и жените до 31ви декември, 2010г. Горната възрастова граница се увеличава на 59 г. през 2012г. и от 2013г. нататък, на 60г. 10 500те осигурителни дни се увеличават с по 300 осигурителни дни всяка година, докато достигнат прага от 12 000 през 2015г.
- Пенсия с 10 500 осигурителни дни, от които 7500 при тежка и нездравословна професия: на възраст 55 при мъжете и жените за пълна пенсия и възраст 53 за намалена пенсия. Горната възрастова граница се увеличава на 60 и 58 респективно до 2017, увеличавайки се с 9 месеца всяка година от 2011г. нататък.
- Пенсия с 10 000 осигурителни дни:
 - Мъже: пълна пенсия на възраст 62г. или намалена пенсия на възраст 60 (лицето трябва да има 100 осигурителни дни на година през всяка от петте години, предхождащи молбата за пенсиониране). Горната възрастова граница от 62 години се увеличава на 63 през 2011г. и от 2012г. нататък се увеличава с 6 месеца всяка година, докато достигне възраст 65г.
 - Жени: пълна пенсия на възраст 57г. или намалена пенсия на възраст 55 (лицето трябва да има 100 осигурителни дни на година през всяка от петте години, предхождащи молбата за пенсиониране). Увеличение на възрастта и квалификационния период: от 1ви януари 2011г., 10 000 осигурителни дни се увеличават на 12 000, с 400 дни всяка година. Възрастта от 57 се увеличава на 58 през 2011г. и от 2012г. нататък, с 6 месеца всяка година, докато достигне 60. Възрастта 55 се увеличава на 56 през 2011г. и от 2012г. нататък, с 6 месеца всяка година, докато достигне 58г.
- Пенсия за майки или бащи с малолетни деца: за мъже и жени 5500 осигурителни дни и възраст от 55г. за пълна пенсия или възраст 50 за намалена пенсия. Горната възрастова граница се увеличава от 57 и 52

респективно от 1ви януари, 2011г. и на 60 и 55г през 2012г. и 65 и 60 през 2013г.

За отпускане на пенсия за старост могат да бъдат взети предвид максимум 200 дни обезщетение за болест и 200 дни обезщетение за безработица, при условие че тези обезщетения са изплатени през десетте години, предхождащи заявлението за отпускане на пенсия. Има други асимилирани периоди, които при определени условия, могат да бъдат взети предвид за пригодност за пенсия за старост, като години на обучение, пропуски в осигурителните периоди, военна служба, периоди на стачки, стажуване, деца, периоди, в които е получавано обезщетение за болест, периоди по време на бременност и след раждане, неплатен отпуск за обучение, периоди на задържане в затвор или периода от получаването на дипломата, до получаването на лиценз за практикуване на професията. Във връзка с тези обстоятелства, следва да се свържете с местния офис на ИКА-ЕТАМ. Осигурителните периоди, завършени в друга държава-членка на ЕС, се вземат предвид като периоди, завършени в Гърция. Те трябва да бъдат съобщени във вашето заявление за пенсия и трябва да представите всички удостоверителни документи, с които разполагате.

Съществуват други възможни сценарии за пенсиониране освен описаните по-горе. За повече информация посетете уебсайта на ИКА-ЕТАМ или се свържете с местния офис на ИКА-ЕТАМ, а ако сте самостоятелно заето лице, посетете уебсайта на ОАЕЕ или ЕТАА.

Какво е покритието?

Размерът на пенсията за старост или за инвалидност, която ще получавате от ИКА-ЕТАМ, при положение че отговаряте на горните условия и сте регистрирани преди 31 декември 1992 г., зависи от общата продължителност на вашето осигурително покритие, равнището на заплащане, което ви дава право на пенсия, и вашето възнаграждение през петте най-добри години измежду десетте, предхождащи годината, в която подавате заявление за пенсия, за да се определи вашата осигурителна категория. Базата за изчисляване на пенсията се осъвременява, за да отрази вече отпуснатите увеличения на пенсията. Текущият минимален размер на пенсията е 486.84 € на месец, като максимумът е 2 373.57 € на месец, без семейните обезщетения.

Ако вашето присъединяване започва след 1 януари 1993 г., размерът на пенсията за старост или за инвалидност, която ще получавате от ИКА-ЕТАМ, при положение че отговаряте на горните условия, съответства за всяка година на осигуряване на два процента от вашето възнаграждение за петте години, предхождащи годината на заявяване. Тези суми се осъвременяват, за да отразят вече отпуснатите увеличения на пенсията до максимален размер от 70 процента. Текущият минимален размер на пенсията е 495,74 € на месец, като максимумът е 2 773,40 € на месец, без семейните обезщетения.

За лица, осигурявани преди 31 декември 1992 г., размерът на пенсията е увеличен:

- за съпруг/а, който/която не работи и не получава пенсия;
- за (до три) деца, при условие че те:
 - не са омъжени/женени, не работят, не получават пенсия и са на възраст под 18 години (или под 24 години, ако са студенти в образователен цикъл след средно образование в Гърция или в чужбина); или

- не са в състояние сами да се издържат поради инвалидност, която е настъпила преди достигане на 18-годишна възраст, и за които другият съпруг не получава добавка към пенсията.

За лица, осигурявани след 1 януари 1993 г., пенсията се увеличава само за неомъжени/неженени непълнолетни (до три) деца, които не работят или не са в състояние да се издържат сами и които нямат право на пенсия. Сроктът на това увеличение се удължава до достигане на 24-годишна възраст, ако децата провеждат признат образователен цикъл след средното образование или висше образование в Гърция или в чужбина. Ако съпругът също получава пенсия, добавката се изплаща на един от двамата родители, по техен избор.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за старост?

За да получите пенсия за старост, е необходимо да представите на *ИКА-ЕТАМ* следните документи:

- формуляр-заявление за пенсия, предоставен от *ИКА-ЕТАМ*;
- ваше пълно осигурително досие (извлечение от индивидуална партида за социално осигуряване, осигурителна карта и карта на осигурителя, осигурителни книжки и др.);
- декларация от вашия работодател, показваща вашия трудов стаж (колко дълго сте били заети и кога сте прекъсвали и възобновявали работа);
- копие от вашата лична карта;
- копие на удостоверение за доходи от данъчен орган;
- удостоверителни документи, доказващи вашето семейно положение (свидетелство за брак, акт за раждане на деца);
- удостоверителни документи за деца, които са студенти или са неработоспособни.

Глава VII: Обезщетения за преживели лица

Кога имате право на обезщетения за преживели лица?

В случай на смърт на осигурено лице или пенсионер, членовете на неговото/нейното семейство имат право на пенсия за преживяло лице, при условие, че починалият:

- е имал право да получава пенсия за старост; или
- е имал право да получава пенсия за инвалидност; или
- е натрупал 1 500 осигурителни дни, включително най-малко 300 през петте години, предхождащи годината на смъртта.

Ако осигуреното лице е починало в резултат на трудова злополука, членовете на неговото/нейното семейство имат право на пенсия, независимо от осигурителния период; ако е починало в резултат на злополука, която не е свързана с работата му, то трябва да е натрупало половината от осигурителните дни, посочени по-горе.

Когато лице, получаващо пенсия за старост или за инвалидност, почине, пенсията се прехвърля на преживелите членове на семейството без преразглеждане на изисквания осигурителен период. Отложените бенефициери са:

- преживелият съпруг;
- родствениците по низходяща линия, независимо от техните законови отношения, ако са неомъжени/неженени; ако не получават пенсия; ако са под 18 години или до достигане на 24-годишна възраст, ако провеждат курс на професионално обучение, цикъл след средно образование или на висше образование, признати от държавата в Гърция или в чужбина; ако не работят, нито получават пенсия от институция за основно социално осигуряване или институция в публичния сектор в резултат на собствена професионална дейност; ако са изгубили двама родители или са били на издръжка на починалия родител, който е изоставен от другия родител. деца, които не са в състояние да се издържат сами и чието увреждане е настъпило преди достигане на 18-годишна възраст, имат право на пенсия за преживяло лице, независимо от възрастта, докато увреждането продължава;
- внуци и родственици по възходяща линия, които са били сираци към датата на смъртта на осигуреното лице и са били на издръжката на починалия (само за лица, осигурявани преди 1 януари 1993 г.);
- родителите (или осиновителите), които по същество са били на издръжката на починалия (само за лица, осигурявани преди 1 януари 1993 г.).

Преживелият съпруг на осигурено лице, чиято смърт настъпва през първите шест месеца след сключването на брака, няма право на пенсия, освен ако смъртта не се дължи на злополука или ако двойката има дете, което е родено или узаконено след брака, или ако съпругата е бременна. Преживелият съпруг на пенсионер, чиято смърт е настъпила през първите 24 месеца от техния брак, няма право на пенсия.

Пенсии за преживели лица за осигурените след 1 януари 1993 г.

В случай на смърт на осигурено лице членовете на неговото семейство имат право на пенсия за преживели лица при същите условия като приложимите за пенсия за инвалидност.

Какво е покритието?

Размер на пенсията за преживяло лице

За осигуряваните преди 31 декември 1992 г. пенсията, на която има право преживелият съпруг, е 70 процента от пенсията за старост, която починалият е получавал, или на която той/тя би имал/а право. Минималното обезщетение е в размер на 438.16 € на месец, а максималният размер е 1 661.50 € на месец, без семейните обезщетения. Тази сума се отпуска *in toto* за период от три години. В края на този период размерът, изплащан на преживелия съпруг, който работи или е пенсионер, се намалява с 50 процента и остава в този вид, докато бенефициерът достигне 65-годишна възраст, когато размерът се увеличава на 70 процента от пенсията на преживялото лице. Ако преживелият съпруг е с увреждания, със степен на инвалидност най-малко 67 процента към датата на смъртта, пенсията се изплаща в своята цялост, без ограничения, докато инвалидността продължава. Пенсията се прекратява, ако преживелият съпруг сключи нов брак.

Пенсията за сираци е 20 процента от пенсията за старост, на която би имал право починалият. Сираци, които са загубили двама родители, получават 60 процента от тази пенсия за старост. Общият размер на пенсиите за преживели лица, изплащани на бенефициерите, не може да превишава размера, който би получавал починалият. За сираци, които са загубили двама родители, размерът не може да превишава 60 процента от въпросната пенсия. Ако общата сума превишава този таван, всяка пенсия се намалява пропорционално.

За осигуряваните след 1 януари 1993 г. пенсията, платима на преживял съпруг, е 50 процента от основната пенсия за старост или пенсията за инвалидност, която осигуреното лице е получавало или би получавало при степен на инвалидност 80 процента към датата на своята смърт. Минималното обезщетение е в размер на 396,58 € на месец, а максималният размер е 1386,70 € на месец, без семейните обезщетения. В края на период от три години след датата на смъртта размерът на пенсията, изплащана на преживял съпруг, който работи или е пенсионер, се намалява с 50 процента и остава в този вид, докато бенефициерът достигне 65-годишна възраст, когато размерът се увеличава на 70 процента от пенсията на преживялото лице. Ако преживелият съпруг е с увреждания, със степен на инвалидност най-малко 67 процента към датата на смъртта, пенсията се изплаща в своята цялост, без ограничения, докато тази инвалидност продължава.

Децата сираци имат право на 25 процента от пенсията за старост, която починалият е получавал или би получавал. Този размер се увеличава на 50 процента, ако и двамата родители са починали, освен ако детето има право на пенсия от всеки от родителите. Общият размер на пенсиите за преживели лица, изплащани на бенефициерите, не може да бъде по-малко от 80 процента от минималната пенсия за старост или повече от 100 процента от пенсията на починалото лице. Накрая, на разведения съпруг на пенсионер също се признава

право на пенсия за преживяло лице. За повече информация посетете уебсайта на *ИКА-ЕТАМ* или се свържете с местния офис на *ИКА-ЕТАМ*.

Помощ за погребение

Еднократна помощ, равняваща се на осемкратното референтно възнаграждение за най-високата осигурителна категория, се изплаща при смърт на осигурено лице със 100 осигурителни дни през годината преди годината на смъртта или през неговите/нейните последни 15 месеца (без да се отчитат последните три месеца), или при смърт на пенсионер по старост или лице, получаващо пенсия за инвалидност или обезщетение при смърт. Това обезщетение не се изплаща при смърт на лице на издръжка. По правило обезщетението се изплаща на вдовеца/вдовицата или на лицето, платило за погребението. Удостоверителните документи, които се изискват за плащане на тази помощ, са:

- здравната книжка на починалия;
- смъртният акт;
- осигурителната книжка (ако лицето все още е работело) или удостоверение за спиране на пенсията (за пенсионер);
- оригинали на фактурите за погребение.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за преживели лица?

Документите, които *ИКА-ЕТАМ* изисква в подкрепа на заявление за пенсия за преживяло лице, са същите като изискваните за пенсия за старост плюс смъртния акт и удостоверение за семейно положение (издадено от градска или общинска управа или първоинстанционен съд), доказващо наличието на брак към датата на смъртта.

Ако пребивавате на територията на друга държава-членка на ЕС, можете да подадете искането си в институцията за социална сигурност на мястото, където живеете. Накрая, осигурителните периоди, завършени в друга държава-членка на ЕС, се вземат предвид като периоди, завършени в Гърция. Трябва да ги включите в своето искане и да приложите всички съответни удостоверителни документи от осигурителното си досие.

Глава VIII: Обезщетения при трудови злополуки и професионални болести

Кога имате право на обезщетения за трудови злополуки и професионални болести?

Ако сте служител или работник, попадате в обхвата на схемата на *ИКА-ЕТАМ*, когато сте жертва на:

- злополука, която е възникнала в хода на вашата работа или във връзка с нея (трудова злополука);
- злополука, която е настъпила, докато сте пътували към вашето работно място или сте се връщали от там;
- злополука, която не е свързана с вашата работа; или
- заболяване, свързано с опасности на вашето работно място, при условие, че то е официално вписано като професионална болест (съгласно правилата на *ИКА-ЕТАМ* относно болестите).

Злополуките и професионалните болести не се покриват от отделен клон на осигуряването. Болест и временна загуба на работоспособност попадат в обхвата на здравноосигурителната схема, докато инвалидност и смърт са предвидени в приложимите правила за пенсионно осигуряване.

Какво е покритието?

Трудови злополуки

Имате право на парични обезщетения и обезщетения в натура независимо от продължителността на осигурителното покритие: с други думи, не се изисква минимален осигурителен период. Все пак е необходимо да сте осигурени.

При трудова злополука обезщетение се изплаща от първия ден на съобщаване на злополуката; размерът се изчислява по същия начин като за обикновено обезщетение за болест. Няма тридневен период на изчакване, тъй като няма заболяване, но загубата на работоспособност трябва да продължи повече от три дни.

Ако злополуката е настъпила на първия ви работен ден, размерът на обезщетението се основава на референтната ставка за вашата осигурителна категория към датата на злополуката. За трайна инвалидност или смърт в резултат на трудова злополука ще ви се изплаща пенсия за инвалидност или лицата на ваша издръжка ще получават пенсия за преживели лица.

Други злополуки

Имате право на обезщетения за болест в натура и парични обезщетения за болест, при условие че сте натрупали най-малко половината осигурителни дни, изисквани по принцип за тези обезщетения (т.е. 25 или 50 дни).

Професионални болести

Пенсионерите и осигурените лица, които все още работят, имат право на обезщетение за професионална болест, когато в контекста на професиите, вписани в правилата на *ИКА-ЕТАМ* относно болестите, те заболели от хронична болест, която се проявява след изтичане на известен период от време. Професионалната болест трябва да бъде удостоверена от медицинските служби към местния офис на *ИКА-ЕТАМ*.

Помощи при смърт

Еднократна помощ, равняваща се на осемкратното референтно възнаграждение за най-високата осигурителна категория, се изплаща при смърт на осигурено лице, натрупало 100 осигурителни дни през годината преди годината на смъртта или през последни 15 месеца (като последните три месеца не се отчитат), или при смърт на пенсионер по старост или лице, получаващо пенсия за инвалидност или обезщетение при смърт. Това обезщетение не се изплаща при смърт на лице на издръжка. По правило обезщетението се изплаща на вдовицата или на лицето, платило за погребението.

Как се осъществява достъпът до обезщетенията за трудови злополуки и професионални болести?

Или вие, или лице, действащо от ваше име, трябва незабавно да съобщи за злополуката на вашия работодател и на местния офис на *ИКА-ЕТАМ*, при всички случаи в срок от пет работни дни. Удължаване не се разрешава, освен в специални случаи. Когато злополуката води до пълна инвалидност, срокът за съобщаване е една година, а в случай на смърт е две години.

Удостоверителните документи, които се изискват за плащане на помощ при смърт, са:

- здравната книжка на починалия;
- смъртният акт;
- осигурителната книжка на починалия (ако лицето все още е работело) или удостоверение за спиране на пенсията (за пенсионер);
- оригинали на фактурите за погребение.

Глава IX: Семейни обезщетения

Кога имате право на семейни обезщетения?

Семейни обезщетения, изплащани от OAED

Ако имате трудов договор, подчинен на частното право, осигурявани сте към *IKA-ETAM* и плащате осигурителни вноски на *DLOEM*, при определени условия имате право на семейни обезщетения, изплащани от Службата по трудова заетост (*OAED*).

За да получавате тези обезщетения, трябва да сте работили най-малко 50 дни през предходната календарна година, да сте получавали редовно обезщетение за безработица за период от два месеца или да сте определени като неработоспособни, отново за два месеца.

Децата, за които се изплащат семейни помощи, трябва :

- да са на възраст под 18 години или под 22 години, ако провеждат пълен курс на образование, или да са неработоспособни (като в този случай обезщетението се изплаща дотогава, докогато продължава неработоспособността);
- да не са женени/омъжени;
- да пребивават в Гърция или в друга държава-членка на ЕС.

Служители, чийто работодател изплаща по-високи семейни обезщетения от тези, отпускани от *DLOEM*, на базата на колективен трудов договор, закон, вътрешна наредба на предприятието или друга разпоредба, нямат право на обезщетения от този орган.

Семейните помощи могат да се изплащат на родители или на:

- внуци, братя и сестри, племенници, при условие че те са лица на издръжка на бенефициера и са загубили двама родители или са загубили един родител, а другият не работи;
- дядото, бабата, чичото или лелята, ако те полагат грижи за деца сираци на тяхна издръжка;
- родственици по възходяща линия или трети лица, ако им е било предоставено попечителство съгласно закона.

Семейни помощи по схема за социално подпомагане

Също така, по схемата за социално подпомагане, семейни помощи, разпределяни от OGA, могат да се изплащат при определени условия:

- Майка, която има трето дете (изплащани като месечно обезщетение или като обща сума);
- Семейство с най-малко четири деца;
- Семейство с най-малко три деца;
- Семейство с деца в риск.

Какво е покритието?

Семейни обезщетения, изплащани от ОАЕД

Размер на обезщетението

Размерът, изплащан на бенефициерите, е пропорционален на броя деца, и се определя месечно. Размерите на обезщетението в момента са:

- 1 дете: € 8,22;
- 2 деца: € 24,65;
- 3 деца: € 55,47;
- 4 деца: € 67,38.

За всяко следващо дете се добавят допълнителни 11,30 €. Има допълнително месечно обезщетение в размер на 2,93 € за третото живо дете, родено след 1 януари 1982 г. Обезщетението се увеличава с 3,67 € на месец за всяко дете в следните случаи:

- сираци, които са загубили двама родители
- деца с увреждания
- деца, родени извън брак, които не са признати
- ако съпругът на бенефициера служи във въоръжените сили
- ако бенефициерът е вдовица или вдовец или
- бенефициерът има съпруг с увреждания.

Правото на семейно обезщетение се упражнява през календарната година, когато е придобито, плюс един допълнителен месец. Изплащането на това обезщетение приключва след допълнителен период от три месеца, следващ срока, определен за подаване на искания.

Семейни обезщетения по схема за социално подпомагане

Сумата на семейните обезщетения по схемата за социално подпомагане е:

- месечно обезщетение от 177 евро за майка, която има трето дете;
- обща сума от 2000 евро за майка, която има трето дете;
- месечно обезщетение от 44 евро на дете за семейство с поне 4 деца;
- месечно обезщетение от 44 евро на дете за семейство с поне 3 деца;
- месечно обезщетение от 44,02 евро за всяко дете в риск, до навършване на 16 годишна възраст.

Как се осъществява достъпът до семейни обезщетения?

За да получавате семейни обезщетения, трябва да кандидатствате, лично, чрез посредник или по пощата, пред компетентната местна служба на ОАЕД, където живеете, или пред бюро за граждански консултации (*Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών ΚΕΡ*), като предоставите всички необходими удостоверителни документи.

За повече информация относно семейни обезщетения посетете уебсайта или се свържете с местното бюро на ОАЕД.

За повече информация относно семейните обезщетения по схемата за социално подпомагане, посетете <http://www.yyka.gov.gr>.

Глава X: Безработица

Кога имате право на обезщетения за безработица?

Всеки служител, който е включен в здравноосигурителна схема към която и да е институция за социална сигурност, автоматично е обхванат от осигуряване за безработица. Въпреки това вие имате право на обезщетения за безработица само при условие, че:

- не сте били освободени от работа поради правонарушения при упражняване на професионална дейност;
- сте работоспособни и желаете да работите;
- сте на възраст най-малко 16 години;
- сте се регистрирали лично в служба по заетостта;
- сте свободни да започнете работа;
- сте в състояние да докажете осигуряване за безработица за минимален период от 125 дни през четиринадесетте месеца, предхождащи положението ви на безработни.

Първия път, когато кандидатствате за обезщетение за безработица, са ви необходими допълнително 80 осигурителни дни през една от двете години, предхождащи положението ви на безработни. Ако е необходимо, могат да бъдат отчетени също осигурителни периоди, завършени в друга държава-членка на ЕС.

Какво е покритието?

Размер на обезщетението

Обезщетението за безработица включва основен размер плюс добавки за всяко лице на издръжка във вашето семейство. Основната помощ възлиза на 360 евро. Тя се увеличава с десет процента за всеки член на семейството на издръжка.

Срок на обезщетението

Колко дълго можете да получавате обезщетение за безработица зависи от броя осигурителни дни, които сте натрупали през последните 14 месеца. Минималният период е 125 дни, които ви дават право на пет месеца обезщетения, 150 дни съответстват на шест месеца, 180 дни съответстват на осем, 220 дни на десет, а 250 дни на 12 месеца.

Обезщетението за безработица се изплаща за 25 дни на месец. След като периодът на правото ви е изтекъл, трябва да започнете наново да събирате изисквания брой осигурителни дни. Обезщетението за безработица спира, ако започнете нова работа или ако бъдете определени като временно неработоспособни. Правото на обезщетение за безработица се прекратява, когато безработното лице почине, когато му бъде отпусната пенсия (при определени условия), стане трайно неработоспособно или вече не е на разположение да започне работа.

Ако се разболеете, докато получавате обезщетение за безработица

За целите на обезщетението за болест дните, през които сте получавали обезщетение за безработица, ще се вземат предвид като осигурителни дни от вашата здравноосигурителна институция. Ако докато сте получавали обезщетение за безработица, сте станали неработоспособни поради болест, ще продължите да получавате обезщетение за безработица за допълнителни пет дни, но няма да имате право на парично обезщетение за болест. Ако след този период продължавате да сте болни, изплащането на обезщетение за безработица ще се преустанови и вместо това, ако имате право на парично обезщетение за болест, ще започнете да получавате него.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за безработица?

Осигуряването за безработица се администрира от Службата по трудова заетост (*OAED*), която изплаща обезщетения за безработица и обезщетения за болест на лица, които са безработни.

За да получавате обезщетение за безработица, трябва да се регистрирате лично в местния офис на *OAED* и да подадете заявление за обезщетения в срок от 60 дни след като сте станали безработни. Обезщетение за безработица се изплаща само ако офисът на *OAED*, който разглежда вашето заявление, не може да ви намери подходяща работа. Към вашето заявление трябва да приложите:

- извлечение от вашата индивидуална партида за социално осигуряване;
- известие за прекратяване на вашия договор от работодателя;
- декларация, в която се посочва, че нямате друга работа и се задължавате да обявите всяка нова дейност на *OAED*;
- здравна книжка за всеки член на семейството на ваша издръжка.

Глава XI: Минимални средства

Кога имате право на обезщетения във връзка с минимални средства?

Освен специалната помощ за жилищни разходи (*Στεγαστική Συνδρομή*), Гърция не предлага друга обща или специална схема за гарантирани минимални средства.

Какво е покритието?

Помощта за жилищни разходи е обезщетение без плащане на вноски под формата на такса за наем, изплащана на неосигурени и финансово слаби възрастни хора на възраст над 65 години, които живеят сами или като двойка и нямат собствено жилище. Размерът на помощта за жилищни разходи е 362 €. Програмата се осъществява от Регионите.

Как се осъществява достъпът до обезщетения за минимални средства?

Програмата се изпълнява от Регионите.

Глава XII: Дългосрочни грижи

Кога имате право на дългосрочни грижи?

Гърция не прилага отделна схема за дългосрочни грижи. Има различни програми за грижи за възрастни хора. Програмата „Помощ у дома“ (*Βοήθεια Στο Σπίτι*) е част от услугите за първични социални грижи, осигуряващи сестрински грижи, услуги за социални грижи и домашна помощ за възрастни хора, които живеят сами постоянно или през определена част на деня и не могат достатъчно добре да се обслужват самостоятелно, както и за хора с увреждания, които са в положение на изолация, изключване или семейна криза. Програмата „Помощ у дома за пенсионери“ ще замени горната програма „Помощ у дома“ от есента на 2012г. и ще функционира в рамките на ИКА-ЕТАМ.

Какво е покритието?

Програмата „Помощ у дома“ е предназначена да подпомага и обслужва възрастни хора по домовете и да подобрява качеството им на живот. През деня в градските и крайградски зони центровете за дневни грижи за възрастни хора (*Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων - Κ.Η.Φ.Η.*) настаняват възрастни хора, които не могат да се обслужват самостоятелно (поради физически затруднения, деменция и др.), и членовете на чиито семейства не могат да се грижат за тях поради служебна заетост, сериозни социални или икономически проблеми, или поради здравословни проблеми.

Отворените центрове за закрила за възрастни хора (*Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων - Κ.Α.Π.Η.*) са отворени програми, привличащи хора на възраст над 60 години без социално-икономически критерии, за да интегрират и приобщат всички членове на общността. Те предлагат всякакви форми на организирани занимания за възстановяване и отмора, медицински грижи, физиотерапия, трудова терапия, социална работа, болнични грижи и всички видове услуги за материална и психологическа подкрепа за възрастни хора.

Има също звена за грижи за възрастни хора (*Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων*), които предлагат грижи с настаняване за възрастни.

Как се осъществява достъпът до дългосрочни грижи?

Изпълнението на програмата „Помощ у дома“ е отговорност на местните органи в общините в цялата страна, предимно в отдалечените планински и островни райони. Центровете за дневни грижи за възрастни хора са учредени и функционират като общински предприятия, съвместни общински предприятия, общински стопански сдружения на местните органи, а също и като частни субекти с нестопанска цел. Те си сътрудничат с местни организации, предоставящи социални услуги, като здравни звена и Дирекциите „Социално подпомагане“ на префектурите на страната, които предоставят социални услуги.

Институциите за грижи с настаняване за възрастни хора могат да бъдат както с нестопанска, така и със стопанска цел. В първия случай те се управляват от сдружения с благотворителна цел, от Източноправославната църква или от

местните органи. Във втория случай те са учредени от физически лица. Министерството на здравеопазването, в рамките на своята социална политика, е сключило договори с частни звена за грижи за възрастни хора за осигуряване на известни бройки легла, с цел да се полагат грижи за крайно нуждаещи се възрастни хора, които не могат да бъдат обслужвани от държавните институции поради липса или недостиг на легла. Разходите за тези легла се покриват от националния бюджет.

Приложение: Полезни адреси и интернет страници

Основната осигурителна институция в Гърция е *ΙΚΑ-ΕΤΑΜ*. Тя отговаря за всички области на социална сигурност, с изключение на осигуряването за безработица и семейните обезщетения, които се администрират от *ΟΑΕΔ*. Ако живеете в Гърция и не сте сигурни относно своите права и задължения във връзка със социалната сигурност, се свържете с местния офис на *ΙΚΑ-ΕΤΑΜ*.

Определени категории лица не са обхванати от *ΙΚΑ-ΕΤΑΜ*. Повечето от тези лица са обхванати от *ΟΑΕΕ* (самостоятелно заети лица, и по-специално търговци, търговци на дребно, занаятчии, шофьори, собственици на хотели и туристически агенти), *ΕΤΑΑ* (инженери, лекари, адвокати) или *ΟΓΑ* (фермери); също така има малък брой професионални схеми. Ако сте обхванати от някоя от тези схеми, се свържете с *ΙΚΑ-ΕΤΑΜ* за повече информация.

Ιδρυμα Κοινωνικων Ασφαλισεων
Ενιαιο Ταμειο Ασφαλισης Μισθωτων
Διευθυνση Διεθνων Σχεσεων
Χαλκοκονδυλη 17
10241 Αθηνα

Ινστιτουτ за социална сигурност (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ)
Διρεкция „Международни отношения“
Chalkokondili 17
10241 Athens
Тел.: +30 520 055 5184
<http://www.ika.gr>

Υπουργειο Εργασιας Κοινωνικης Ασφαλισης και Πρόνοιας
Γενικη Γραμματεια Κοινωνικων
Ασφαλισεων
Διευθυνση Διακρατικης Κοινωνικης
Ασφαλισης
Σταδίου 29
10110 Αθηνα

Μινистерство на труда, социалната сигурност и социалното подпомагане
Γενерален секретариат за социална сигурност
Διρεкция „Международни отношения“
Ул. Stadiou, № 29
10110 Athens
Тел.: +30 210 336 8000
<http://www.ggka.gr>

Υπουργειο Εργασιας Κοινωνικης Ασφαλισης, και Πρόνοιας
Διευθυνση Διεθνων Σχεσεων
Τμημα Εε
Πειραιως 40
10182 Αθηνα

Министерство на труда, социалната сигурност и социално подпомагане
Дирекция „Международни отношения“
Отдел ЕС
Ул. Pireos, № 40
10182 Athens C.P.
Тел.: +30 210 529 5101
<http://www.ypakp.gr>

Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Υπηρεσία Δημοσίων Και Διεθνών Σχέσεων
Τμήμα Εε
Πατησίων 30
10170 Αθήνα

Организация за осигуряване в селското стопанство (OGA)
Служба „Връзки с обществеността и международни отношения“
Отдел ЕС
Ул. Patission, № 30
10170 Athens C.P.
Тел.: +30 210 332 2100
<http://www.oga.gr>

Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ)
Διεύθυνση Παροχών Συντάξεων
Τμήμα Διεθνών Σχέσεων
Αγίου Κωνσταντίου 5
104 31 Αθήνα

Социално-осигурителна организация за самостоятелно заетите лица (ΟΑΕΕ)
Дирекция „Пенсии“
Отдел „Международни отношения“
Ул. Agiou Konstantinou № 5
104 31 Athens
Тел.: +30 210 5274372-74
<http://www.oaee.gr>

Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (ΕΤΑΑ)
www.etaa.gr

Τομέας ΤΣΜΕΔΕ – Μηχανικών
Κολοκοτρώνη 4 10561 Αθήνα
Τομέας ΤΣΑΥ-Υγειονομικών
Αχαρνών 27, 10439 Αθήνα
Τομέας ΤΑΝ – Νομικών
Σωκράτους 53, 10431 Αθήνα

Осигурителен фонд за лицата, упражняващи свободни професии (ΕΤΑΑ)
<http://www.etaa.gr>

Отдел за инженери – TSMEDЕ
Ул. Kolokotroni № 4 10561 Athens, тел.: +30 210 3740000, <http://www.tsmede.gr>
Отдел за медицински служители – TSAY
Ул. Acharnon № 27, 10439 Athens, тел.: +30 210 8816911-17, <http://www.tsay.gr>
Отдел за адвокати – TAN
Ул. Socratous № 53, 10431 Athens, тел.: + 30 210 5296165-171,
<http://www.tnomik.gr>

Оργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού
Διεύθυνση Ασφάλισης
Τμήμα Διμερών Συμβάσεων Και Εφαρμογής Κοινοτικών Κανονισμών
Εθνικής Αντίστασης 8
17342 Άνω Καλαμάκι

Служба по трудова заетост (OAED)
Дирекция „Осигуряване“
Отдел „Двустранны отношения и прилагане на директиви на ЕС“
Ул. Ethnikis Antistassis, № 8
17342 Ano Kalamaki C.P.
Тел.: +30 210 998 9000
<http://www.oaed.gr>

Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (NAT)
Εθνικής Αντιστάσεως 1
185 31 Πειραιάς

Осигурителен фонд за моряци (NAT)
Ethnikis Antistaseos street 1
185 31 Piraeus
<http://www.nat.gr>